

ANSVAR FÖR VETENSKAPEN OCH EXPERTERNA

VÄLFÄRD OCH TILLVÄXT MED GRUND I VETENSKAPEN

Demokrati och bildning är grundvalen i det finländska samhället. Forskningsbaserad kunskap utgör grunden för dessa och möjliggör ett fungerande samhälleligt beslutsfattande, ökar välfärden och delaktigheten samt upprätthåller samhällsfreden.

Nya satsningar och ny verksamhet skapar tillväxt. Vetenskap och utbildning utgör grunden för en hållbar tillväxt, eftersom förnyelse och konkurrenskraft bygger på grundforskning och kompetent arbetskraft. Välfärd och tillväxt som har sin grund i vetenskapen stöds genom att man stärker förmågan att ta fram nya lösningar och undanröjer hindren för välfärd och tillväxt.

Verksamhetsförutsättningarna för vetenskap och forskning stärks

- Universitetens finansieringsmodell reformeras så att den möjliggör en långsiktig basfinansiering för universiteten samt ambitiös forskning. I finansieringsmodellen övergår man från att mäta antalet examina och publikationer till en kvalitativ helhetsbedömning, där universitetens verksamhet granskas i förhållande till deras grundläggande uppgifter. Professorernas forskningsperioder inkluderas i denna bedömning.
- De resurser som nämns i lagen om statlig finansiering av forsknings- och utvecklingsverksamhet styrs i enlighet med den parlamentariska överenskommelsen direkt till universitetens och de statliga forskningsinstitutens basfinansiering.
- Finansiering säkerställs för alla forskningsansökningar som har haft framgång i vetenskapliga utvärderingar av konkurrenssatt forskningsfinansiering.

Produktivitetsökningen bygger på den grundforskning som professorskåren och andra forskare vid universiteten utför. Forskningsfinansieringen ska vara proaktiv och långsiktig och hinder och fördröjningar bör undanröjas.

Samhällets framgång är beroende av att den vetenskapliga forskningen är internationellt konkurrenskraftig. Finland har blivit oroande långt efter till exempel Sverige och Danmark när man jämför volymen på och finansieringen för den forsknings- och utvecklingsverksamhet som bedrivs vid högskolorna.

Vid sidan av den nuvarande projektspecifika och starkt konkurrenssatta forskningsfinansieringen behövs långsiktig och oberoende forskningsfinansiering för att vi ska kunna bedriva förstklassig och ambitiös forskning. Det här möjliggör tidiga genombrottsinnovationer. Universiteten och forskningsinstituten behöver mer basfinansiering för att kunna utöka samarbetet med företagen och den tredje sektorn. Även internationella forskningsprojekt förutsätter basfinansiering, såsom nationell motfinansiering.

Genom att utveckla finansieringsmodellen kan man sporra universiteten till att förnya sig, göra djärva satsningar och öka samarbetet mellan olika sektorer.

Forskningsdata utnyttjas för att förbättra den nationella övergripande säkerheten

- En del av försvarsutgifterna riktas till den forskning i anslutning till den nationella övergripande säkerheten som bedrivs vid universiteten, Forsvarshögskolan och statens forskningsinstitut.

Finlands övergripande säkerhet och beredskap för olika säkerhetshot har fått en alltmer central roll i samhället. Natoländerna har till exempel kommit överens om att öka sina årliga försvarsutgifter till fem procent av bruttonationalprodukten fram till 2035.

En befattning som vetenskapspolitisk rådgivare inrättas

- En befattning som vetenskapspolitisk rådgivare inrättas i anslutning till statsrådets kansli. Rådgivaren är en professor som för mandatperioden väljs till stöd för statsministern. Rådgivaren har rätt att närvara och yttra sig vid bland annat forsknings- och innovationsrådets, Finlands Akademis och Business Finlands beslutande möten.

Vetenskap är ett långsiktigt arbete som kräver en stabil, sporrande och förutsägbar omvärld. Vetenskapspolitiken bör genomgå en omsorgsfull beredning för att vetenskapen ska kunna möjliggöra teknologiska genombrott och samhälleliga innovationer samt en hög livskvalitet. Som stöd för sitt beslutsfattande behöver statsrådet aktuella forskningsdata samt en uppdaterad och motiverad ståndpunkt.

ANSVAR FÖR EXPERTERNA OCH VETENSKAPEN

HÖGKLASSIG UTBILDNING AV EXPERTER

Bildning är en nödvändig förutsättning för demokratin. Universiteten har en viktig bildningsuppgift som definieras i universitetslagen och som omfattar kritiskt tänkande och produktion av ny kunskap.

Finland behöver högutbildade experter för att utveckla samhället och företagsverksamheten. Då befolkningen i arbetsför ålder minskar måste man stödja en ökning av det mänskliga kapitalet med hjälp av tillgänglig och jämlik utbildning. För att utbildningen och kompetensen ska hållas uppdaterade, bör man när de utvecklas dra nytta av de nyaste vetenskapsrönen som forskningen kan ge.

Kvaliteten på undervisningen tryggas genom en stärkt basfinansiering för universiteten

- Kvaliteten på undervisningen tryggas genom en stärkt basfinansiering för universiteten. Finansieringen av universitetens doktorpilotprojekt och statens forskningsinstituts post doc-program bör fortsätta och finansiering bör även riktas till samhällsvetenskapliga och humanistiska sektorer. Vid universiteten grundas ett post doc-program enligt samma modell som vid forskningsinstituten.

Mellan åren 2010 och 2024 har statens basfinansiering till universiteten sjunkit med totalt 6 procent, samtidigt som antalet examina har ökat med 22 procent.

I Finland har man som mål att öka antalet högskoleutbildade. Finansieringen per studerande är dock redan nu klart lägre i Finland än i Sverige, Danmark eller Norge. En överdriven effektivisering gör att kvaliteten på undervisningen blir lidande. Ökade studerandevolymer innebär i praktiken masskurser, liten interaktion mellan de studerande och professorskåren samt en sinande tillgång till stöd i arbetet med lärdomsprovet.

Om antalet högskoleutbildade under de närmaste åren ska ökas utan motsvarande tilläggsfinansiering försämras förutsättningarna för forskning. Då resurserna minskar blir forskningens aktualitet lidande, vilket leder till att kunskapsmålen reellt sett sänks och kompetensnivån sjunker.

Universiteten och yrkeshögskolorna utvecklas utifrån den nuvarande lagstiftningen

- Universiteten och yrkeshögskolorna utvecklas utifrån den nuvarande lagstiftningen. Den vetenskapliga forskningen samt den vetenskapliga och konstnärliga forskarutbildningen ankommer på universiteten. Professorsbeteckningarna hör till universiteten och statens forskningsanstalter.

En arbetsfördelning som bygger på den duala modellen gör det möjligt för högskolesystemet att fungera effektivt och svara mot de många olika utmaningar som samhället ställer. I den duala modellen fokuserar universiteten på sina egna uppgifter och yrkeshögskolorna på sina. De autonoma universiteten kan utveckla sin verksamhet självständigt, utifrån sina egna utgångspunkter inom de ramar som lagstiftningen ställer.

Ett fungerande högskolesystem möjliggör att olika slags inlärare oavsett sina utgångspunkter kan hitta den utbildning som lämpar sig bäst för dem och att samhället får de bästa experterna för olika uppgifter till sitt förfogande.

Forskarnas upphovsrättigheter garanteras

- Även i fortsättningen ska lagstiftningen garantera professorskårens och övriga forskares rättigheter till resultatet av sin forskning samt till sitt material, sina verk och sitt kreativa arbete. Forskarna ska kunna utnyttja sina immaterialrättigheter kommersiellt.

Undervisningen vid universiteten grundar sig på forskning och när nivån på forskningen stiger höjs också utbildningsnivån. Forskarnas upphovsrätter säkerställer högklassigt undervisningsmaterial, möjliggör innovationer och bidrar till att stärka Finlands konkurrenskraft.

